

دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه

در رویه دادگاه ها

حسین نیکان

وکیل پایه یک

سرشناسه	زینالی، حسین، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در رویه دادگاه‌ها/حسین زینالی؛ ویراستار مریم حق پرست.
مشخصات نشر	تهران : چراغ دانش، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۶۰ ص. : ۵/۱۴×۵/۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۵۹۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
موضوع	شناسنامه - قوانین و مقررات - ایران
رده بندی کنگره	: ۳۰۲۲/۲/۹۵۷ ۱۳۹۴ KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۲/۵۵۰۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۶۳۰۴۴

شناسنامه

عنوان کتاب: دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در رویه دادگاه ها

مؤلف: حسین زینالی

ناشر: انتشارات چراغ دانش

ناظر چاپ: رسول زینالی

ویراستار: مریم حق پرست

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۴

قطع و تیراژ: رقعی / ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۵۹۰۰

چراغ دانش را در گوگل جستجو کنید. www.cherag-dan.com

دفتر مرکزی: تهران، میدان بهشت تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پلاک ۴، طبقه بی ۳، پ. م. ۱۴۷۷

تلفن پیش فروش: ۸۸۱۴۰۶۰۱ ۲۱

حق چاپ برای انتشارات چراغ دانش محفوظ است. هر گونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز کتبی از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.

بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» با تیمی متشکل از مؤلفین، مدرسین، وکلا و کارشناسان مجرب با کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های: املاک و اراضی، سرقفلی، بیمه‌ای، گمرکی، ثبتی، وصول مطالبات، تنظیم قراردادهای، ارث و امور حسبی، امور خانواده و مسائل کیفری آماده ارائه مشاوره و پاسخگویی به پرسش‌های حقوقی هم‌میهنان محترم می‌باشد.

گروه وکلای سنا: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۲-۸۸۸۶۵۱۲۰

ارتباط مستقیم با دفتر واحد دعاوی: ۸۸۱۴۰۸۰۸

چراغ دانش

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» انتشارات چراغ دانش را با عنوان مجموعه فنی و متخصص در حوزه حقوقی کشور در جهت توسعه، تعمیق دانش و نظام حقوقی کشور با شروع به کار معاونت تحقیقات و پژوهش‌ها از طریق الحاق «انتشارات چراغ دانش» و تغییر مدیریت این انتشارات توانسته است در مهلت بسیار کوتاه آثار حقوقی ارزشمندی با ویژگی «کاربردی و آموزشی» به جامعه حقوق تقدیم نماید امید است با نگاه و عنايات حضرت حق و همراهی و همکاری مستمر و مداوم اساتید، قضات، وکلا کارشناسان و دانش‌روهان در حوزه تألیف و انتشار کتب حقوقی، زمینه تعالی و تحقق عهد و راهبرد «بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» فراهم گردد.

تهران، میدان هفت‌تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پ ۴، ط ۶ واحد ۱۰۲

تلفن تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۱-۳

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش، چراغ راه اندیشه هاست

فهرست کلی

مقدمه	۱۳
معرفی ونمونه دادخواست دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه	۱۷
معرفی دعوای اصلاح و ابطال شناسنامه	۱۹
مبحث اول: دعوای تغییر سن تولد	۱۹
مبحث دوم: دعوای تغییر نام و نام خانوادگی	۲۳
مبحث سوم: هیئت حل اختلاف	۲۵
دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه در آراء دیوان عالی کشور	۳۳
مبحث اول آراء وحدت رویه	۳۵
مبحث دوم: ابطال و اصلاح شناسنامه در آراء شعب دیوان عالی کشور	۱۰۳
دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه در آراء دادگاهها	۱۲۱
دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه در هیئت های قضایی	۱۸۷
دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه در نظریه های مشورتی	۱۹۵
دعوای ابطال و اصلاح شناسنامه در قوایم و مقررات قانونی	۲۰۷
مصوب ۱۶ تیر ۱۳۵۵ مجلس شورای ملی: نامه احوال بعدی	۲۰۹
آیین نامه اجرایی تبصره (۲) اصلاحی ماده (۵) قانون ثبت احوال	۲۳۱
قانون حفظ اعتبار اسناد سجلی و جلوگیری از تزلزل آن مصوب ۱۳۵۷	۲۳۵
قانون تخلفات، جرایم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی	۲۳۶
آیین نامه طرز رسیدگی هیأت های حل اختلاف موضوع ماده ۳ قانون ثبت احوال کشور	۲۴۱
قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی	۲۴۶
آیین نامه اجرایی قانونی الزام اختصاصی شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی مصوب ۱۳۷۸	۲۱۸
از قانون مدنی	۲۵۳
منابع و مأخذ	۲۵۵

فهرست جزئی

۱۳	مقدمه.....
۱۷	معرفی و نمونه دادخواست دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه.....
۱۹	معرفی دعوی اصلاح و ابطال شناسنامه.....
۱۹	مبحث اول: دعوی تغییر سن تولد.....
۲۰	گفتار اول: مرجع صالح به دعوا دادگاه می باشد.....
۲۱	گفتار دوم: مرجع صالح به دعوا کمیسیون ثبت احوال می باشد.....
۲۳	مبحث دوم: دعوی تغییر نام و نام خانوادگی.....
۲۳	گفتار اول: تغییر نام (اسم کوچک).....
۲۴	گفتار دوم: تغییر نام و نام خانوادگی (نام فامیلی).....
۲۵	مبحث سوم: ثبت حل اختلاف.....
۲۵	گفتار اول: ثبت حل اختلاف.....
۲۷	نمونه درخواست ابطال شناسنامه قبلی و صدور شناسنامه جدید.....
۲۸	نمونه دادخواست تغییر نام و نام خانوادگی.....
۲۹	نمونه دادخواست الزام به تغییر نام فرزند.....
۳۰	نمونه درخواست تغییر نام.....
۳۱	نمونه درخواست تغییر سن از کمیسیون.....
۳۳	دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در آراء دیوان عالی کشور.....
۳۵	مبحث اول آراء وحدت رویه.....
۳۵	۱. اثر شهادت شهود در مورد تغییر نام مندرج در شناسنامه.....
۵۰	۲. صلاحیت محاکم دادگستری در رسیدگی به دعوی ابطال شناسنامه.....
۵۳	۳. در مورد رسیدگی به دعوی راجع به نام شخص.....
۵۶	۴. در مورد صلاحیت دادگاههای دادگستری در رسیدگی به تقاضای تغییر نام.....
۵۹	۵. اصلاح و تغییر مندرجات شناسنامه سلبی از حیث تاریخ تولد.....
۶۳	۶. صلاحیت دادگاه مدعی حقی در رسیدگی به دعوی اثبات نسبیت مادر و فرزندی.....
۶۸	۷. درخواست اصلاح تاریخ تولد به اشتباه مستند به گواهی پزشک.....
۷۲	۸. سابقه صدور دادنامهها.....
۷۷	۹. مرجع رسیدگی و نظیر نظر نسبت به درخواست تغییر تاریخ تولد کمتر از پنج سال را دادگاههای دادگستری است.....
۸۲	۱۰. اثر بر طرفین متعلق تلقین و بر تاجده طلب تکالیف مربوطه به سر از جمله حد شناسنامه بر عهده وی است.....
۸۷	۱۱. تجدید تقصیر شورای عالی خبرگان برای فردی که نامش مورد تردید واقع شود.....

۱۲. دعوی اعسار (از پرداخت محکوم به از نوع دیه) افراد بالغ کمتر از هجده سال قابل استماع نیست ۹۲
۱۳. ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ دادگاه محل اقامت خواهان را صالح برای رسیدگی به دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال اعلام کرده است ۹۸

مبحث دوم: ابطال و اصلاح شناسنامه در آراء شعب دیوان عالی کشور ۱۰۳

۱. خواستار اصلاح شناسنامه و حذف نام همسر و اولاد برادر ۱۰۳
۲. مرجع رسیدگی به تغییر سن به میزان بیش از ۵ سال ۱۰۵
۳. معوقیت به ارباب منزل و ارباب در مدرسه ۱۰۶
۴. اصلاح شناسنامه (تغییر نام از حمید به حمیده) ۱۰۷
۵. عدم رسیدگی به دعاوی به تغییر نام اشخاص ۱۰۸
۶. صدور حکم الزام خوانده دعوی یا بایستی مبتنی بر قراردادی داشته باشد یا مبتنی قانونی ۱۱۰
۷. رسیدگی به دعاوی تغییر نامهای غیرممنوعه در صلاحیت محاکم دادگستری است ۱۱۳
۸. صلاحیت رسیدگی به تغییر نامهای ممنوع ۱۱۴
۹. با توجه به شهادت سه شاهد دالالت بر صحت ادعای خواهان دارد حکم به اصلاح شناسنامه صادر می‌شود ۱۱۶
۱۰. ابطال شناسنامه وجود ندارد ۱۱۷
۱۱. اصلاح نام مادر فرزند که رد است و شناسنامه فرزندش زبیده قید شده است ۱۱۸

دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در آراء دادگاهها ۱۲۱

۱. ابطال سند سجلی به علت صدور بری دیگری و صدور شناسنامه جدید ۱۲۳
۲. شرط تغییر نام ۱۲۵
۳. حق تعیین نام توسط ولیا، طفل ۱۲۶
۴. ابطال آرای مراجع ثبت احوال در مورد تابعیت ایرانی در صورت احراز نسب ایرانی در دادگاه ۱۲۸
۵. حق انتخاب نام کوچک ۱۳۳
۶. شهادت خلاف مدارج شناسنامه ۱۳۵
۷. دادگاه صلاحیت دارد در دعوی ابطال سند سجلی ۱۳۷
۸. مرجع اصلاح اشتباهات در تحریر اسناد سجلی ۱۳۸
۹. تردید در تابعیت و تکلیف صدور شناسنامه ۱۴۱
۱۰. عدم قابلیت استماع دعوی تغییر تاریخ تولد و ابطال سند سجلی مربوط ۱۴۳
۱۱. رد قابلیت اصلاح تاریخ تولد سجلی به بیش از ۵ سال ۱۴۵
۱۲. حق تغییر نام ۱۴۷
۱۳. صلاحیت محمی دادگاه و جود تداخل دعوی تغییر نام در سند سجلی ۱۴۹
۱۴. تقاضای تغییر نام توسط ولی ۱۵۰
۱۵. لزوم مسأله بودن نام جدید بر تغییر نام ۱۵۲
۱۶. امکان ابطال سند سجلی نسبت به بیگانه ۱۵۴
۱۷. حکم دادگاه در اصلاح شناسنامه و حذف تغییر نام کوچک ۱۵۸

۱۸. صرف شهرت به نام دیگر موجب برای صدور حکم به تغییر نام نخواهد بود..... ۱۶۰
۱۹. حق انتخاب نام کوچک..... ۱۶۲
۲۰. عدم امکان تغییر نام کوچک نیکو و مناسب..... ۱۶۳
۲۱. عدم تضییع حقوق دیگران با تغییر نام کوچک..... ۱۶۵
۲۲. رد ابطال شناسنامه به وسیله استناد به..... ۱۶۷
۲۳. عدم امکان ابطال شناسنامه به صرف شهادت شهود..... ۱۶۹
۲۴. عدم تراجم تغییر نام با خدشه به سند رسمی..... ۱۷۱
۲۵. اصلاح نام در شناسنامه تنها در موارد مشخص شده..... ۱۷۳
۲۶. نحوه اصلاح اسم والدین مندرج در شناسنامه..... ۱۷۵
۲۷. صدور سجل احوال برای انتخاب متولد شده در ایران..... ۱۷۶
۲۸. تذکر مرجع تجدیدنظر به دادگاه بدوی به لحاظ عدم رعایت قوانین..... ۱۷۹

دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در نشست‌های قضایی..... ۱۸۷

۱. ابرت در اسامی شناسنامه و اثبات نسب..... ۱۸۹
۲. اصلاح سن غیر متعارف در شناسنامه..... ۱۹۰
۳. در جوابیت تغییر نام در دادگاه قابل پذیرش است..... ۱۹۲

دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در نظریه‌های مشورتی..... ۱۹۵

۱. دعوی تعلق شناسنامه ابطال شد..... ۱۹۷
۲. درخواست صدور شناسنامه برای والدین و بستگان در دسترس نیستند..... ۱۹۷
۳. مخالف صدور شناسنامه به استناد کارشناس..... ۱۹۸
۴. اعتبار حکم صادر از دادگاه صلح مشروط در احوال سنی..... ۱۹۹
۵. هزینه دادرسی دعوی تصحیح یا ابطال شناسنامه..... ۲۰۰
۶. صدور شناسنامه به تقاضای مادر صغیر..... ۲۰۰
۷. قانون حفظ اعتبار اسناد سجلی..... ۲۰۱
۸. سند سجلی تا زمانی که با صدور حکم قطعی از اعتبار نیفتاده ملاک عمل است..... ۲۰۲
۹. قانون لغو انگشتنگاری مصوب سال ۱۳۶۸ ماده ۴۸ قانون ثبت احوال را نسخ کرده است..... ۲۰۲
۱۰. الزام به صدور شناسنامه از سوی دادگاه عمومی..... ۲۰۳
۱۱. کشف اشتباه در مندرجات اسناد سجلی که منطبق با ماده ۳ قانون ثبت احوال است در صلاحیت کمیسیون مندرج در ماده ۳ است..... ۲۰۴
۱۲. صدور شناسنامه برای همسر و اولاد صغیر..... ۲۰۴
۱۳. دعوی اثبات نسب و ابطال شناسنامه..... ۲۰۵
۱۴. دادگاه صالح برای تغییر نام..... ۲۰۶

دعوی ابطال و اصلاح شناسنامه در قوانین و مقررات قانونی..... ۲۰۷

- مصوب ۱۶ تیر ۱۳۵۵ مجلس شورای ملی با اصلاحات بعدی..... ۲۰۹

فصل اول - کلیات.....	۲۰۹
فصل دوم - اسناد و دفاتر ثبت احوال.....	۲۱۲
فصل سوم - ثبت ولادت.....	۲۱۳
فصل چهارم - ثبت وفات.....	۲۱۸
فصل پنجم - ازدواج و طلاق.....	۲۲۱
فصل ششم - صدور شناسنامه.....	۲۲۳
فصل هفتم - صدور کارت شناسایی.....	۲۲۵
فصل هشتم - نام خانوادگی.....	۲۲۵
فصل نهم - تمویض شناسنامه‌های موجود و نقل آن به دفاتر ثبت کل وقایع.....	۲۲۶
فصل دهم - تهیه مقدمات اجرای قانون.....	۲۲۸
فصل یازدهم - مقررات کیفری.....	۲۲۸
آیین‌نامه اجرایی (مورد ۲) اصلاحی ماده (۵) قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۶۳/۱۱/۲۳	
قانون حفظ اعتبار اسناد سجلی و جلوگیری از تقلیل آنها مصوب ۱۳۵۷.....	۲۳۵
قانون تخلفات، جرایم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه.....	۲۳۶
آیین‌نامه طرز رسیدگی به شکایات و اختلاف موضوع ماده ۳ قانون ثبت احوال کشور.....	۲۴۲
قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی.....	۲۴۶
آیین‌نامه اجرایی قانونی الزام اختصاصی ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی مصوب ۱۳۷۸.....	۲۴۸
از قانون مدنی.....	۲۵۳
کتاب سوم (مصوب ۱۳۱۳/۱۱/۲۷) - در اسناد سجلی احوال.....	۲۵۳
منابع و مآخذ.....	۲۵۵

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی متفاوت است، با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود که البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تدریجی و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چنین امکان انجام کار عملی قبل از خروج از دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی وارد مرحله کار می‌شوند با کمبود آشنایی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با ورود به میدان کار و فعالیت در هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی‌تردید تنها منبع آشنایی عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی حقوق، بعد از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، همین رویه قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر مطالعه به‌صورت غیرمستقیم و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به‌صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خواننده قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی نمی‌تواند بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع روح زنده و محرک رشته حقوق است که دائماً در

حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه به قیمت عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان تمام خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هر کدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظیفه فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر خواننده یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب در دسترس قرار دهد. در راستای تأمین این هدف مجموعه‌ای از کتاب‌ها به هر کدام تحت عنوان کلی «دعوی... در رویه دادگاه‌ها» شامل موارد زیر تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛
۲. آرای اصراری؛
۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛
۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛
۵. نشست‌های قضائی؛
۶. نظریه‌های مشورتی؛
۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛
۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء

دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.

مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دوا و نحوه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر باب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان مطالب به دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهند شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، محققان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پر بار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک هزار و سیصد و نود و چهار